

BESEDNIK.

Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

Izhaja 20. vsakega mesca.

Velja celoletno 2 gl. — polletno 1 gl.

List 9. V Celovcu 20. septembra 1876. Leto VIII.

Pri potoku.

Ko pri potoku sam stojim,
V globoke misli se vtopim:

Ko zrem, kak rahlo tam curljá,
Kak med narodo šepetá.

Kak sladko valčki plešejo,
Med sabo se celujejo.

Kak njega bistro kapljice
Krasé livade, travnike.

Cvetlice bele kakor sneg
I rož'ce venčajo mu breg.

Zelenje rajskočarobno
Potoka zališa srebró.

I krog i krog šepa zefir,
Nebeške slasti lahni vir.

Sercé mi sanja, koperní,
I duh polu radosti vzletí,

Tje, kjer nebeški dije zrak,
Kjer najde dom svoj pravi vsak.

Sabinka, slovenska junakinja.

Povest iz začetka XV. stoletja.

(Spisal Andrejčkov Jože.)

(Dalje)

10. V gorah.

V prednamskih časih ni bilo tako težavno skrivati se tolovajem in drugim rokovnjačem, ter se odtegovati pravici, nego dandanešnji. Dežele še niso bile tako obdelane in ljudnate, vasi so bile redkejše in manjše, temni gozdje širili so se še ondot, kjer zori današnje dni rumena pšenica in vinska terta rodi grozdje. Dobro ohranjene ceste bile so tedaj še jako redke, le slaba pota in stezé so se vile po samotah in gozdih, kjer ni bil popotnik nikedar varen pred napadi. Vsa deželna bramba je bila takrat v rokah plemenitašev, ki so stanovali po terdnih gradovih ter imeli v mirnih časih le toliko hlapcev, ko-

likor jim jih je bilo treba za lastno brambo, in samó kedar je kaki vnanji sovražnik žugal prihruti v deželo, zbral je vsak vitez svoje podložne v orožje ter šel z njimi, ako je inel kaj obilno kerdelce, sam sovragu nasproti, ali pa se je združil s sosednimi plemenitaši ter so se potem bojevali z zedinjenimi močmi. Redne vojske takrat še ni bilo, ki bi bila na vsak migljaj pripravljena, planiti nad nasprotnika, ravno tako je manjkalo tudi deželnih čuvajev, da bi bili trebili okolico prederznih tolovajev in ohranjevali varnost po deželi. Le kedar se je zbralo kako večje tolovajsko kardelo, in je jela grajščakom samim huda presti, razposlali so svoje oborožene hlapce na okrog, da bi polovili hudodelce ali pa jih vsaj pregnali iz obližja.

Da so se pri takovem početji tolovajska kardela vedno bolj množila, razvidi se lahko samo po sebi. V gorah med skalovjem bili so vedno varni; kedó jih je ondot iskal? Kader pa jim je le jelo že za nohte iti, umaknili so se v druge kraje, kjer so bili zopet nekaj časa brez skerbi. —

Bilo je v začetku meseca grudna.

Precej debel sneg je ležal po okolici, po drevesnih vejah je viselo ivje v gručah in po plazéh, kjer ni bil sneg pokrtil zemlje, naredil se je debel srèn, ki je ril perst na kviško.

V gorah, ki se potezajo ob meji izhodnega Štajerja ter se potem zasučejo dalje na Ogersko, najdemo ta čas črnega Jurija in njegovo druhal. Bodi si, da so ljudjé že kaj sumili o njegovem početji, ali pa je hotel ostro zimo v miru preživeti, popustil je svoje raztergane malhe ter se umaknil v te nedohodne kraje, kjer je vedel, da ga ne bo obiskala živa duša, razun kacega volka ali lesice.

Noč je bila razprosterla svoja krila po okolici. Polni mesec je lepo svetil na nebu, da se je videlo skoraj, kakor po dnevu, zunaj pa je bil hud mraz, da je vse škripalo.

V precej obširni votlini pod skalovjem, ki je molelo iz goščave navpik, gorel je velik ogenj, krog katerega je sedelo in ležalo precejšnje število možakov. Divje, zarujavele obraze obseval je plameteči ogenj, da so bili še gerje videti, po tleh so ležali meči, sekire, z žreblji obite palice in razno drugo orožje, zadej v kotu pa je bilo razstlano listje in mah, — tolovajsko ležišče.

Dva kosmata dedca devala sta ravno zaklanega janca iz kože, ki so ga bili nekje ukradli, eden pa je kuril ogenj ter pripravljaj ražen, da bi na njem pekel janca.

„Preslaba večerja ne bo nocoj,“ pravi eden roparjev, „janec je tolst, le pogledjte, koliko imá loja!“

„Menim, da je,“ odverne eden onih, ki sta žival mesarila, „saj je bil pa tudi težak, da sva ga komaj obadva nesla.“

„Če nas bo pa žejalo, smo pa tudi preskerbljeni,“ pravi glavavar črni Jurij, kazaje na dva precej obsežna sodčeka v kotu. „Kapljica domačega pridelka je, nepokvarjena iz Dobičkovega hrama. Vid mi ga je pomagal ukrásti, da stari še nič vedel ni.“

„Lepega zeta bo imel Dobiček,“ smejajo se roparji, „le nekaj mesecev naj bo pri hiši gospodar, pa ga bo spraval na golo, če mu tudi sam klek denarje kuje. Fant ima na pravem koncu glavo.“

„Sedaj je odpravil svojega nasprotnika v kraj, lahko se bo ženil brez skerbi,“ pristavi eden. „Vid je dobro vedel, kje ga črevelj žuli.“

„Veste, da bo Špela, Ožbetova stara, umerla, ali pa je že,“ pravi na to černi Jurij. „Ne vém kaki nemerkej jo je prinesel pod grad, kjer je klicala svojega rejenca, — menda ga je hotela izcoprati iz ječe, — grajski hlapec Luka pa, ne bodi poreden, zažene z obzidja doli težek kamen in zadel jo je ravno na glavo. Konrad mi je pravil. Drugo jutro jo je našel cerkovnik Kozmek pri tisti kapelici pod gradom napol zmerzneno. Jaz sem mu jo še pomagal nesti doli do ribičevega broda, ker mi ni dal miru sitnež. „Naj si bo,“ mislil sem si, „babnica mi je dala včasih kruha, ko sem priberačil v njeno bajto, jej bom pa steril to dobroto, da ne bo rekla, da sem nehvaležen.“

„Saj stara bi ga bila morda res izpeljala iz ječe,“ pravi drugi ropar, „take pokveke so vse muhaste, in potlej bi bilo napečno za Vida, — nemara tudi za nas. Prav je storil Luka, da jo je česnil po glavi.“

„Tisti hlapec pride berž ko ne tudi v našo družbo, — rekel mi je Konrad,“ pravi Jurij, „to ti je ptič brez perja, — zvit.“

Med temi pomenki je bila večerja gotova. Tolovaji razmesarijo z dolzimi noži pečenega janca ter ga razdelé med seboj. Eden prinese velik hleb kruha ter ga lomivši razdeli tovarišem, Jurij pa napolni iz soda lončeni verč ter ga postavi v sredo na tla med družbo. Serdito je tergal vsakteri svoj del pečenega janca ter prigrizoval zraven kruh, in kedar je priromal verč do njega, potegnil je parkrat, kolikor je mogel, iz njega, da ne bi zaostal za družimi.

„Kje pa so jetra in serce?“ pravi oni, ki je janca pekel, „to bo moje za nameček.“

„Le obriši se,“ odverneta ona dva, ki sta ga derla, „midva sva več terpela nego ti, morala sva ga nesti pol drugo uro daleč. Midva bova jetra ocoverla ter jih imela jutri za zajutrek.“

„Pa jih ne bosta, moje so,“ huduje se uni.

„Kreželce vzemi, če hočeš, če ne pa ne dobiš nič,“ dražita ga tovariša.

„Tiho!“ zapové Jurij videti, da so si oni trije zarad jančevega drobu že precej navskrižu in jim je vino nekoliko preveč razgrela glavo. „Sedaj poslušajte! — imam vam nekaj posebnega naznaniti.“

Na mah bilo je vse mirno po berlogu in vsakdo je radovedno pazil, kaj bode povedal načelnik.

„Danes zjutraj sem govoril s Konradom v gozdu pod gradom, kjer me je čakal,“ prične Jurij. „Vse je v lepem redu, in če bomo pametno ravnali, bomo o nekaterih dneh bogati. Ob novem letu grajščak vselej hlapcem napravi dobro gostijo in vina jim dá, kolikor ga le hoté, to je že od nekedaj navada. Tisto noč moramo mi biti vsi pripravljeni blizo grada, dobro oboroženi. Konrad in Luka bosta opijanila hlapce, in kakor hitro zapazimo v stolpu luč, — to bo dogovorjeno znamenje, — planemo v grad, potolčemo grajščaka

in odnesemo, kolikor se bo dalo. Konrad je že vse izvohal, kje ima grajšček svoj zaklad, ne bo nas dolgo mudilo. Potem pa se neutegoma odpravimo iz dežele, najbolje bo na Ogersko, kajti tukaj nam ne bo varno, ker bodo gotovo vse kote pretaknili, da bi nas dobili v pest, in na vislicah bengljati, menim, nobenega med nami ne veselí. Toraj glejte, da vsak to svoje stori, potlej nam ne more nikdar spodleteti.

Ta novica je imela magnetično moč pri ropoželjnih tolovajih. Vse se je rilo in tiščalo krog načelnika Jurija, vsakteri je hvalil svojo moč in urnost, ter zaterjeval, da si upa sam polovico grajskih služabnikov potolči, ako bi bilo treba. Vnovič so napolnili lončeni verč in svoje sirove šale uganjanje pili so na vse duške, dokler nista bila obadva sodca čisto prazna.

Precej pozno je že bilo in mesec se je skríl za gore, da je nastala popolna črna noč. Nekateri roparji, ki so se bili preveč nalezli vinske pijače, pospali so ne iskaje ležišča v kotu, kar na tleh krog ognja, drugi pa so se polegli v listje in o nekaterih minutah so tudi oni vsi terdno smerčali.

Edini načelnik Jurij sedel je pri ognju glavo podpiraje, kot bi nekaj važnega tuhtal. Večkrat je zmajeval z glavo in nerazumljivo mermral, in le kedar je jel ogenj že pojemati, predramil se je zopet ter bersnil nekaj suhljadi nanj, da je zopet vsplapolel in bolj razsvetlil temni berlog.

Zunaj so tulili volkovi, glad jih je terl, in v daljavi je lajal lesjak dolgočasno iskaje si ropa. Jurija to ni brigalo, kdo vé, kaj je premišljeval? —

Pri tej priliki moramo pojasniti nekatere reči, ki smo jih v prejšnjih odstavkih prezerli, in ki se nam potrebne zdé pri daljši izpeljavi povesti. —

Prejšini Radgonski grajšček, oče sedanjega posestnika, vzel je bil v izrejo sinú svojega brata, ko je bil ta v nekem boji padel. — Mali Koloman, — tako se je imenoval deček, — bil je enake starosti z grajščakovim sinom Otonom. Že v mladosti se je kazala velika razlika med dečkoma; nista se mogla nič kaj dobro terpeti. Koloman je bil sila jeznarit, in ako mu ni bilo kaj po godu, hotel se je koj maščevati, zanašaje se na svojo moč; Oton pa, čeravno slabejši od svojega tovariša, ni mu hotel nič odjenjati, marveč ga je še nalašč dražil ter mu nagajal, zavedaje se predobro svojih večih pravic pri hiši, kot grajščakov sin. Tako je nastala večkrat med dečkoma razpertija, da sta si včasih celó v lase skočila, kjer pa je bil Koloman se vé da vselej zmagovalec, in čem večja sta prihajala, tem bolje je tudi rastlo sovraštvo med njima. Stari vitez je menil, da se morda pozneje, ko se dečka bolj spame-tovata, ta razpertija poleže, zatoraj jima je marsikaj preziral, kar ne bi bil smel, in otrokoma pripuščal lastno voljo. Kolomana bi bil včasih zarad njegove jeznaritosti rad kaznoval, pa mislil si je: „bratov sin je, sirota brez očeta, ako preostro ravnam ž njim, izgubil bode ves pogum in nič ne bode iz njega.“ Tako je ostalo vse pri starem, da sta dečka postala že obadva krepka mladenča.

Nekega dne sta podila na lovu Koloman in Oton velicega merjasca, ki jima je mnogo opraviti dal. Oton ga je bil prvi ranil s svojo sulico, pa vendar je zver še utekla. Sedaj plane Koloman, ki je bil jako izversten in

uren lovec, nad ranjeno žival, porine jej meč do ročaja v bok in merjasec se zverne v kervi na tla. — Ponosnemu Otonu to ni bilo po volji, da je njegov nasprotnik zmogel zver, in jame se pričakati ž njim, da je zmaga prav za prav njegova, ker je prvi ranil divjega prešiča. Koloman je zopet svojo terdil, in jameta se toliko časa prepirati, da Kolomana jeza zmore ter svojemu nasprotniku priloži zaušnico; pri tej priliki pa se mu ponesreči, da se svojim nožem, ki ga je deržal v roci, Otona nehoté po roki ravsne, da je kervavil. Oton jeze prebledí zarad tolike sramote in bil bi gotovo v tem hipu planil nad svojega sovražnika, ali vedel je predobro, da mu ni kos, zatoraj je raji odjenjal in prevdarjal, da bi se nad Kolomanom kako drugače znosil.

Domu prišed napoti so Oton naravnost k očetu ter mu jame tožiti, da ga je Koloman v gozdu nenadoma napadel ter ga hotel umoriti, in da se mu je le z veliko težavo ubranil ter mu izbil orožje iz rok. Da bi očeta še bolj prepričal, pokaže mu v poterjilo rano na roki, ki je še kervavela.

Kaj je hotel početi stari grajščak, ki je svojega edinega sina bolj ljubil, nego punčico v očesu? Hudó ga je bolelo, da je Koloman tako izpriden, o katerem je vedno mnogo upal in katerega ni skoraj nič manj ljubil, nego svojega sina, ali to dejanje ni smel pustiti nekaznovano.

Pokliče Kolomana; — — jame mu očitati njegovo nehvaležnost in pregreho, ter mu ukaže koj pobrati se spred njegovih oči, ako noče priti v najtemnejšo ječo. Koloman je vedel o čem se ravná in da si je vse to Oton le izmislil, pa bil je preponosen, da bi se bil opravičeval. Še tisto noč je zapustil grad in nihče ni vedel o njem, kam je prešel. — Stari grajščak se je pozneje sicer kesal, da je mladenča izgnal iz hiše, rad bi bil popravil ta pregrešek, pa bilo je prepozno; Koloman se ni več prikazal.

Preteklo je mnogo let. Oton je postal posestnik v gradu po očetovej smerti in nikomur več ni prišlo na mar, če še živi Koloman, in kje je.

Nekega dne pa se naenkrat prikaže v Radgonski okolici berač, ki ni bil nikomur poprej znan. Ljudje so ga sploh imenovali črni Jurij, ker je bil čisto zagorelega obraza ter je nosil veliko černo brado; nikomur pa nij prišlo na mar, da je ta človek ravno oni Koloman, ki je pred neki leti tako nagloma izginil iz dežele. Kdo pa bi ga bil tudi spoznal? Njegovo obličje se je čisto spremenilo, divje so se svetile njegove oči, obraz je bil zaraščen in celó glas se je spremenil.

Že nekaj mesecev se je klatil krog Radgonskega grada, pa nikedar se mu ni posrečilo dobiti grajščaka v pest. Da bi svoj sklep lože izveršil, nabere še nekaj malopridnih postopačev, ter prične ž njimi ropati po okolici, nikomur pa ni zinil besedice, kdo je in kaj prav za prav namerja tukaj. — —

Tako v misli vtopljenega najdemo ga nocoj v skalnem bérlogu v gorah.

Ogenj je jel že pojemati, ko se Jurij prebudi iz svoje zamišljenosti, in zaškripaje z zobni jezno zamerirá: „Ta ciganski pes, da ga ni dovolj sunil z nožem, prihranil bi bil sedaj meni delo!“ Potem stopi k sodu, iztoči še poslednje vino v verč ter jame vleči na vse duške, bodi si, da bi vtopil svojo

vest, ki mu je morda vendar še nekoliko očitala njegove pregrehe, ali pa je hotel s pijanostjo še bolj razburiti kri in vneti serd do grajščaka.

Po zmerznjenem snegu iz goščave prikorači v tem hipu človek ter jo maha naravnost proti berlogu. Jurij ga zapazi še-le, ko se prikaže pri vhodu. Mislé, da je morda kaki zalezovalec, zgrabi urno meč ter stopi prišlemu nasproti, pa v tem trenutku ga spozná, verže orožje preč in začuden vpraša: „Ti tukaj, Cigan Samu! si li od mrtvih vstal? Saj so te danes zjutraj obesili, kakor sem slišal!“

„Tebi bi bilo morda všeč, ko bi me bili,“ reži se Cigan, „pa Samu ni tako neumen, da bi se pustil po zimi obesiti, ko je mraz, lahko bi se prehladil.“

„Ali povej mi vendar, kako si se jim odtegnil, saj si bil zapert v najhujši ječi.“

„Kako sem jo odtegnil? Prav lahko! V ječi sem našel kos železa, kdo vé, po kaki naključbi je prišlo noter. Cel mesec sem kopal in vertal noč in dan zid, in ravno sinoči, ko se me mislili drugo jutro obesiti, prišel sem na prosto, kakor kert iz zemlje. Ondi pri gozdu šel sem memo vislic, ki so bile narejene za-me, in nalašč sem pomajal nekoliko steber, da bi se prepričal, če ne bi se bil pod menoj polomil, pa postavili so ga bili prebito dobro; pet Ciganov bi bilo brez skerbi na njem viselo.“ —

„Kedo pa ti je povedal, da smo mi tukaj gori?“ praša Jurij potem.

„Nihče; ne veš, da znamo Cigani slediti? Tukaj gori bo Jurij, mislil sem si, in kakor vidiš, se nisem motil. Meni je bil ta berlog prej znan, nego tebi.“ —

„Po kaj si pa prišel? povej!“

„Ha, ha!“ zakrohoče se Cigan in pokaže versto belih zob. „Černi Jurij še praša, po kaj sem prišel. Tirjat te! Si že mar pozabil, da si mi še dolžen plačilo od onega barta, ko sem napadel grajščaka?“

„Si mar izveršil moje povelje, kakor sem ti rekel? Nisi ga; grajščak še živi. In ti kukavica zahtevaš še plačilo. Poberi se, da ti ne zadernem goltanca za vselej, kakor zaslužiš!“

„To bi bil že zdavnej rad storil, pa ti je spodletelo. Meniš, da ne vém, da si me ti lopnil po glavi tisto noč, da sem se nezaveden zvernil v graben in so me potem grajski hlapeci vjeli? Pa Cigan Samu je bil potem še toliko pošten, da te ni izdal, čeravno mu je bilo že na jeziku kaj tacega. Ti si me ogoljufal, ali zapomni si dobro, da ti jo Cigan Samu še nekedaj zagode, da boš imel dovolj. — Glej! ta-le bo tvoj boter!“ pri tej priči pokaže Cigan dolg nož, ki ga je potegnil izza pasa.

„Jaz ti pokažem prej, kedo bo tvoj boter, ti černi rokomavhar,“ zakriči Jurij, zgrabi meč ter plane za Ciganom. Pa ta jo je bil še o pravem času unesel ter se izgubil v goščavi; Jurij ga ni mogel več dohiteti.

11. Mladi služabnik.

Stara Špela je po skerbnej Sabinkinej strežbi kmalo toliko okrevala, da je mogla zopet zapustiti postelj ter iti na prosto.

Kakovo veselje to za Sabinko, ki je že s strahom in trepetom pričakovala, kaj bo z njeno rednico, katerej se prej dolgo ni hotelo nič na bolje obrniti. Vse bi bilo sedaj dobro, ko bi bil le Ožbe prost, a ta je še vedno tičal v ječi in nikakoršnega upa ni bilo, da bi skoraj prišel na prosto.

Špela in Sabinka ste voljno prenašali to britkost, čeravno se prejšnje blago življenje ni več povernilo v njuno središče, katero je vladalo prej, dokler je bil Ožbe doma. Špela je pogostoma na tihem jokala in večkrat obiskovala kapelico na polji, kamor je hodila molit in prosit Boga, da bi jej zopet podelil Ožbeta, Sabinka pa je tudi mnogokrat poiskala kaki skriven kotic, da ne bi s svojimi solzami delala ženi še večih britkosti. Sploh se je deklica zelo spremenila, odkar je bil Ožbe v ječi, postala je bleda, prejšnje polno obličje jej je vpadlo in postalo velo, in vsa prejšnja šegavost in priprostost se je spremenila v nekako otožnost in potetost. —

Nekega dne zaprosi Sabinka Špelo, naj bi jej dovolila obiskati svojo staro botro v sosedni fari, ter ostati pri njej nekaj dni, ker jo je ta že večkrat vabila k sebi. Špela, ki se je čutila že dosti terdno, jej ni branila tega veselja, toraj jej dovoli, naj le gré, ker sedaj doma ni posebnih opravil. Deklica poskerbi vse pri hiši, da bi stara Špela ne imela preveč opravkov ta čas, kar bo ona z doma, potem pa se odpravi drugo jutro zgodaj na pot; po Špelinih mislih k botri, a Sabinka je imela vse kaj družega v glavi, kar pa se je bala razodeti, da bi jej stara rednica ne branila. Hotela je rešiti njega, ki ga je resnično, nedolžno ljubila, kot lastno življenje.

Bilo je sv. Tomaža dan.

Radgonski grajščak in njegova žena sta sedela v stauici pri gorkej peči, kajti zunaj je hudo brilo in medlo sneg po planjavi, da se je vsakteri raji stisnil v svoj kotic domá, nego bi bil lazil v tako pesjem vremenu zunaj. — Grajščakova žena je pestovala kake dve leti staro punčiko, gospodar pa je učil svojega sina, kakih šest let starega, jako zalega dečka, poznavati čerke iz nekih zelo starih bukev, katerim so bili molji že precej objedli in izvertali usnjate platnice. — Videti je bilo, da stari še sam ni nič kaj dosti uterjen v branji, kar takrat ni bilo nič nenavadnega, — ker je večkrat pri kaki kljukasti čerki, katero je pisalec bodi si nalašé tako spačil, ali pa jo je hotel o tem le ozaljšati, — postal s perstom in natihoma prevdarjal, kateri samoglasnik ali soglasnik bi ta spak pomenil, med tem ko je mali sinek radovedno opazoval očeta, zakaj je v branji prenehal. Slednjič se gospodar podučevanja že naveliča, zapré debelo knjigo, porine jo po mizi na drugi konec, in pogladivši dečka po rumenkastih laseh, pravi: „Vilko, midva nič ne opraviva, jaz sem se že preveč odvadil branja, ker imam polno družih opravil, se bosta pa raji z gospod kaplanom učila, oni so v tej reči bolj izkušen mož, nego jaz, ker se vedno s knjigami pečajo.“

Malemu Vilkotu ni bilo dosti mar, se bosta li učila ali ne; veselo je skakljal od ata k mami, potem pa po sobi gori in doli, ter kričal, da so vsi vrabei plahi odleteli, ki so prišli na okno iskat živeža. — Obadva zakonska

sta se radostno ozirala po zalem, čverstem dečku, veselé se, da imata tako krepkega potomca, ki bo gospodaril za njima v tem gradu.

Sedaj pride v sobo strežaj. Ponižno sname kapo z glave in obstanši pri vratih za kljuko deržé, pravi: „Gospod, nek fante je zunaj, ki bi rad z vami govoril.“

„Kakošen pa je?“ prasha grajščak, ki se je hotel že prej prepričati o ptujčevi osebi, preden jo vidi.

„Čisto mlad je še, komaj dober pastirček, pa je čedno oblečen, toraj menim, da ne bo beračil.“

„Če je takisto, naj le pride!“ veli grajščak, in strežaj odide po zunaj čakajočega. —

Mladeneč, nenavadne krasne postave in nežnega obličja stopi v sobo. Rumenkasti, pristrizeni lasjé mahali so mu izpod kape po tilniku, njegova rast je bila vitka, in obleka, sicer prosta, bila je vendar čedna in lepo omerjena životu. Grajščak in žena se ne moreta dovelj načuditi ljubezajivemu fantalinu, ki je stal pred njima; nobeden malar ne bi mogel lepše podobe naslikati.

„Kaj pa bi rad dečko, kaj?“ vprasha ga prijazno grajščak.

„Službe iščem, gospod,“ odverne mladeneč pogumno, „ko bi potrebovali kacega služabnika, rad bi ostal tukaj. Sirota sem; stariši so mi pomerli, zima je, pa ne vem se nikamor dejati, ker nimam nič premoženja.“

„To je res žaltova. — Kako pa ti je imé, in od kod prideš?“ vprasha dalje grajščak.

„Imé mi je Bogomil, domá pa sem blizo Kranjske meje, unokraj Celja.“

„Ljubi moj, ti si mi prav všeč, in jako rad bi te vzel v službo,“ nadaljuje grajščak, „ali kaj pa čem s teboj? Jaz potrebujem močnih hlapcev, ki so uterjeni, ti pa si še čisto nežen, ne mogel bi prestajati in opravljati z družimi vred težka dela. Za tvoje mlade roke je k večem pastirska palica, ne pa tako težko orožje, ki ga rabijo vojščaki; saj še meča ne prizdigneš.“

„O bom bom, gospod, vse bom opravljal, kar mi boste rekli. Čeravno sem mlad in videti slaboten, močan sem pa vendar dovelj, boste videli. Vsako orožje bodem strahoval.“ —

„Ino pa ga obderži, ker že tako prosi,“ prigovarja grajščakinja možu, ker jej je bil mladeneč zeló všeč. En posel manj ali več pri hiši, te že ne bo pripravilo na beračijo. Če za družega ne bo, bo vsaj najin Vilko imel kacega tovariša, da se bo izgral ž njim, s časoma pa bo fant odrastel, postal terden in krepek hlapec bo.“

(Dalje prihodnjič.)

Esop.

(Spisal Fr. Jaroslav.)

Navadno sodimo človeka po zunajnosti; menimo, da lepo telo zavito v lepo obleko krije tudi plemenitega duha. Pisatelji si odbirajo navadno osebe, telesno krasne za junake ali junakinje svojim izdelkom, ter jim lasté tudi vzvi-

šene lastnosti duševne. Kedar pa hočejo narisati zločinca, dajo mu postavo gerdo in merzko. Ali žalostno bi to bilo, če bi vselej in povsodi obveljalo to pravilo, če bi oseba, telesno gerda in odurna, tudi podlega ali nizkega duha imeti morala. Vsak človek mora biti takošen, kakoršnega je Bog vstvaril; sličnost in lepota telesna pa je poseben dar Božji. Mnogi so že od rojstva tako nesrečni, da nimajo pravilno razvitih udov, mnogi so izgubili telesno lepoto vsled neprijaznih okoliščin, vsled napačne odgoje ali vsled kake druge nezgode. Bilo bi tedaj zelo žalostno, ako bi takov nesrečnik tudi umazano dušo imeti moral, ako bi zunajnost tudi na dušo vplivala. Tak človek bil bi dvakrat nesrečen, prvič zategadelj, ker ima odurno zunajnost, katera ljudi od njega nemilo odbija, in nesrečen drugič tudi zategadelj, ker bi tudi duševne doveršenosti doseči ne mogel, da bi ž njo si pridobil naklonjenost ljudi, — s kratka tak človek bil bi izmetek človečanstva, in moral bi njim v vsem zaostati.

Hvalo Bogu, da ni tako. Dobrotljivi stvarnik nebeški razdeluje svoje darove po neizvedljivej svojej modrosti, in ne gleda pri tem niti na rojstvo in slavo svetovno, niti na izglednost telesno. Da je temu tako, da gerde in merzke osebe, osebe iz rodu zaverženega, ne samo s plemenitostjo duha, nego tudi z dovtipom in modrostjo se nad druge ozirujejo, ter s temi vznešenimi vlastitostmi tudi nesmertno slavo si pridobivajo, to nam jasno priča Esop, starodavni spisovatelj izglednih basni.

Esop je bil rodom Gerk, in je spisal tako prikladne basni, da so se na vse naobražene jezike sveta prevodile.

Esop se je bil narodil po priliki 600 let pr. Kr. v gerškem mestu Amorionu, katero je v pokrajini frigijskej v Malej Aziji ležalo. Bil je sin roba, tedaj on tudi rob, in pri tem zelo gerd. Glave je bil špičaste, nosa plošnatega, kratkega in zavaljenega vratu, odvaljenih žnabelj, hripavega glasu, jecljav in temno-rumene kože. Trebuh je imel napet, na herbtu izrastek, in malo telo vse skrivenčeno; ali to gerdo telo je krilo duha plemenitega, kateri se je z dovtipom in nenavadno modrostjo odlikoval.

Gospodarju je merzela skažena postava Esopova, in ni hotel porabiti ga za domača dela, nego poslal ga je, ko je bil nekoliko odrasel, na deželo, na svojo pristavo, da bi polje obdelovati pomagal.

Tu pa je Esop mnogo britkosti užil. Gospodar je bil sicer ž njim zadovoljen, kajti Esop je bil delaven in vesten, ali njegovi tovariši robovi, kateri so mu zavidali priznanje gospodarjevo, delali so na to, da ga na vsak način pripravijo v zamero. A Esop je znal vsak pot s svojim dovtipom sebe opravičiti, une pak osramotiti, kar priča naslednje.

Nek dan dal si je gospodar Esopov od vertnarja lepih, okusnih smokev natergati, a ker je šel med tem v kopel, poročil je vertnarju, naj smokve nese na dom vertnarški. Esop je delal neko delo v tem domu. Njegovi tovariši so poželeli smokev, in meni nič tebi nič so jih pojedli; pomenili pa so se bili tako, če bo gospodar kaj popraševal po smokvah, da bodo krivdo zavalili na Esopa, kateri, tega so si bili svesti, ne bo mogel se opravičiti. In zgodilo se je tako,

Gospodar na vso moč razljuten ukaže Esopa občutno kazniti; ali Esop pristopivši k njemu omeni: „Prav imaš, gospodar, da veliš kazniti njega, ki je smokve pojedel, ali prosim te, poterpi vsaj malo, da se prepričaš, kdo je kriv.“ Na to je skočil v kuhinjo, prinesel v posodi mlačne vode, ki jo je vpričo gospodarja v usta vzel in gerlo splaknil, ter potem zopet izbrusil. Voda je bila čista. „Gledi, gospodar,“ omenil je, „to ti kaže, da danes nisem še ničesa užil. Ukaži onim-le, da takisto učinijo.“ Gospodar je ukazal, a voda, ki so jo robovi izbrusili, bila je kalna, drobci smokev so plavali v njej. Kazen Esopu odločena zadela je robove, Esop pa je bil pohvaljen od gospodarja.

Nek dan dojde oskerbnik gospodarjev na polje in neusmiljeno kaznuje nekega počasnega delavca. Vsled tolike surovosti razjarjen pristopi Esop k njemu in veli: „Čemu biješ tako silno tega človeka, ki je samo mirno posvarjenje zaslužil! Dan na dan brez vzroka vse sluge terpinčiš, čakaj, kedar pride gospodar, hočem mu povedati vse.“ Oskerbnik je ostermel zbog smelosti Esopove, ni se upal odgovoriti, a ker se je bal, da ne bi pri gospodarju v zamero prišel, prehitel je Esopa, ter šel naravnost v mesto do gospodarja, kjer je Esopa tako očernil, da je gospodar, do gerla sit vednih tožeb, prepustil Esopa svojevoljnosti hudomušnega upravitelja.

Oskerbnik je prodal Esopa za 3 obole*) nekemu kupcu, ki je imel veselje na dovtipnih odgovorih njegovih, in ker je hotel ž njegovo gerdo in odurno postavo strašiti svojo deco. A tudi tu se je odlikoval Esop s svojim dovtipom.

Novi gospodar Esopov je sklenil odpotovati v Efez; naročil je služnikom svojim, da bi hrano in druge potrebščine na rame si naložili. Esop si je izvolil koš kruha, ki je bil mnogo teži, kakor ostale krošnje. Vsi so se smejali njegovej nespameti, češ, da si naklada tako težo, katera ni pripravna njegovemu skrivenčenemu telesu. Ko pa je vsak dan nekaj kruha odletelo, bil je koš naposled čisto lahek, ker Esop razen njega ni imel nič drugega nositi, ostali služniki pa so se morali čuditi njegovej prebrisanosti.

Kedar je bil gospodar vse stvari in tudi neke robove dobro prodal, podal se je s tremi še ostalimi; s harfenikom, pisarjem in Esopom, na ostrov Samos. Tu je lično oblekel harfenika in pisarja, a na Esopa je vergel staro vrečo, in postavil ga med robove na tergu. Okolihodeči niso se mogli zderžati smeha, a Esop vkljub temu ni zgubil mirnosti v možganih, ter je slehernemu ponosito pogledal v oči. Tu dojde modrijan Ksant s svojimi učenci, in ko vidi roba lično opravljenega, obstane in povpraša harfenika od kodi je. „Jaz sem s Kapadocije“ odgovori. „A kaj znaš?“ — „Vse,“ odgovori harfenik. Pri tej besedi se je Esop glasno zahehotal. Učenci Ksantovi so bili radovedni, čemu se Esop tako hehotá. Eden ga tedaj povpraša, ali Esop ni odgovoril. Ksant je vprašal trgovca, za koliko bi dal harfenika. „Za tisoč obolov,“ odgovori trgovcu. Modrijan, kateremu se je cena roba prenapeta zdela, obernil se je k drugemu rekoč: „Od kodi si ti?“ — „Iz Lydije,“ odgovori vprašani. „A kaj

*) Obol je blizo 10 kr.

znaš ti?“ — „Vse,“ odgovoril je pisar. Esop se je znova glasno hehotal. Učenci modrijanovi so bili še izvedavejši nego prvi pot, in znova so povpraševali Esopa, čemu se reži. A Esop je molčal. Ksant je vprašal za ceno pisarju. „Štiri tisoč obolov,“ odgovori tergovec. „Meni se dopada,“ méni modrijan, „ali za tako visoko ceno nečem kupiti nobenega roba.“ „No, če je temu tako,“ omeni neki učenec, „pa si tega gerdeža kupi.“ — „Žena moja ljubi čistoto in krasoto,“ odgovori Ksant, „in to bi jej lepo postregel, ako bi jej tako spako domu pripeljal.“ Približavši se Esopu vpraša ga, kaj zná. „Čisto nič,“ odgovori Esop. „Kako to, ne vem, kako in kaj meniš,“ vpraša modrijan. „Ta dva tu,“ odgovori Esop, „terdila sta, da vse znata, tedaj meni nič ne ostaje.“ Sedaj sprevidi modrijan in njegovi učenci, čemu se je Esop smejal, in menijo: ta človek ni tako zabit, kakor je videti gerd in našemljen. „Ali naj te kupim?“ popraša modrijan Esopa. „V tej zadevi ne potrebuješ mojega sveta,“ odgovori Esop; „kupi me ali ne kupi, učini, kakor ti je ljubo; če me nočeš, prosim te, nikari se več ne norčuj z menó.“ — „Če bi te pa vendar-le kupil, bi ti morda utekel mi, kaj?“ Esop smehljuje odgovori: „Ako bi bil volje uteči ti, verjemi mi, da ne bi ti hodil tega pravit.“ — „Prav imaš,“ odgovori modrijan, „ali sam moraš priznati, da si gerd in oduren človek.“ — „Moder človek gleda na dušo, a ne na telo, na duha, a ne na obraz,“ odgovori Esop. „Ali ne veš, da pod lupino jedro tiči?“ Modrijan je kupil Esopa za šestdeset obolov.

Esopov razum in dovtip se je razvijal čim dalje tim bolje, in pripravil je véasih novega gospodarja v veliko zadrego.

Esop je bil za kuharja pri modrijanu, za kateri posel je bil tudi pripraven. Nek dan je modrijan povabil več gostov; naročil je tedaj Esopu, naj na čast gostom nakupi in prigotovi najlepšo in boljšo stvar, ki se dobi na tergu. Esop je nakupil samih jezikov, in je nosil jih gostom. Modrijan se je zeló razjezil in vprašal Esopa, ali je pozabil ka-li, kaj mu je bil naročil. „Nu, saj sem učinil po tvojej volji,“ odgovoril je Esop, „kajti nič boljšega in lepšega nad jezik ni na svetu.“ Gostje in modrijan so morali priterdití mu.

Da pa bi modrijan goste svoje za same jezike, ki so jih jedli, odškodoval, povabil jih je zopet na drugi dan, in ukazal Esopu vpričo njih, naj nakupi najgerše stvari, katere so dobiti na tergu. Esop je nakupil zopet samih jezikov, in ko ga je gospodar njegov zopet oštel, zavernil ga je, da ni nič lepšega in nič geršega, kakor jezik, ter razložil mu moč in upliv jezika.

Da-si je Esop s svojimi ostrovtipi modrijanu mnogo kratkega časa delal, vendar se je jezil nad njim, ker ga je bil tako osramotil pred gosti. In čakal je samo prilike, da bi ga mogel kazniti za to; ali Esop je bil jako ostroviden in čujen, ter se je čuval tako, da gospodar ni mogel vloviti nobene prilike za kaznovanje. Ne dolgo na to je Esop s svojim dovtipom jako poslužil modrijanu.

Nekega dné se je vernil gospodar zeló otožen domu. Bil se je malo preopil in v preopitju je zastavil vse svoje imetje, da Černo morje izpije. Kedar se je strezoval, jezila ga je ta budalost tim boljše, ker se je bilo bati, da ga pripravi ob vse imetje. Sočutni Esop, dobivši iz gospodarja vzrok otožnosti, veselo je zaklical: „Ne beli si glave, moj gospod. Ne bodeš niti Črnega morja

izpil niti svojega imetja zgubil. Ti si obljubil samo morsko vodo izpiti, in tega se derži. V Černo morje se izliva mnogo mogočnih rek, katere morje z vodo dopolnjujejo. Te reke morajo najpervo gospodje, s katerimi si stavo naredil, zabiti, če ne bi voda vedno dotekala v morje, — a tega pa ne morejo učiniti.“

Nek pot je modrijan hotel se kopati, in pošlje Esopa v kopaljšče pogledat, če ni prevelike gnječe. Na cesti sreča nadsodnika, kateri ga vpraša, kamo ide. „Ne vem,“ odgovori Esop. Sodnik mislé, da ga Esop za norca imá, ukaže slugom sodnijskim Esopa prijeti in v ječo odpeljati. Kedar so ga imeli že odpeljati, oberne se Esop k nadsodniku rekoč: „Nu, sedaj vidiš, gospod nadsodnik, da sem ti bil pravo odgovoril terdó, da ne vem, kamo idem. Niti v sanjah ne bi bilo mi v glavo prišlo, da bodem moral v ječo iti.“ Nadsodnik se je smejal temu dovtipnemu odgovoru, in je spustil Esopa.

Modrijan, kateremu je bil Esop že mnogo potov ustregel, sklenil je, da osvobodi svojega roba; ali nič kaj ni imel prave volje izveršiti svojo obljubo, kajti Esop mu je v vseh zadevah verlo koristen bil. Naposled so stanovalci Samoški, kateri so Esopa jako cenili zbog njegovih svetlih lastnosti, z javnim sodniškim izrekom podelili mu svobodo. Samoščani so plačevali kralju Krezu letni davek; Esop je jih s svojim dovtipom oprostil tega davka, sebi pa je s tem pridobil toliko važnost pri Krezu, da ga je izprosil od meščanov.

Na dvoru tega kralja začel je Esop pisati svoje basni, katere je posvetil kralju. Krez ga je zato kraljevski nadaril, podelil mu je dostojanstvo kraljevega poslanika, poslal ga je na Samos, kjer je bil z veliko častjo sprejet, in so se njemu na čast napravljale očitne veselice. Ne dolgo na to se je poslovil od Samoščanov, prepotoval razne pokrajine, obiskoval modrijane, da je ž njimi se razgovarjal o dotičnih predmetih, in naposled je došel v Babilon, kjer se je s svojo modrostjo prikupil tadajnemu kralju.

Ne imajoč vlastne dece, a obsut s premoženjem, sprejel je nekega siroteja in odgojil. A sirotej je z nehvaležnostjo vernil Esopu; pri kralju je namreč tako očernil Esopa, da ga je ukazal pogubiti. Na srečo skril je Esopa njegov prijatelj Hermip, ter mu ohranil življenje. Ne dolgo na to je kralj začel obžalovati svojo prenačljenost, in je verlo se vzradoval, ko je Hermip razodel mu, da Esop še živi. In mahoma je poklical k sebi Esopa, in povernil mu prejšnje dostojanstvo, siroteja nehvaležnika pa je ukazal pogubiti, ali na prošnjo Esopovo mu je prizanesel.

Sedaj je moral Esop v Egipet potovati, da bi razluščil vprašanja, katera mu je bil kralj Nektenabo predložil. Vsa ta vprašanja razluščil je srečno ter zajedno osramotil modrijane kraljeve. Povernivši se, dal mu je kralj s priznanja postaviti zlat kip.

Z dovoljenjem kraljevim je potem prepotoval zemljo gerško, ter povsodi odlikoval se. Le stanovalci delfiški so mu zavidali ter se zasmehljivo vedli proti njemu. Esop je kaznil jih zato s svojim dovtipom, ali oni so se gerdo osvetili mu; zakleli so se bili, da ga hočejo pogubiti. Vzeli so iz tega namena iz Apolonovega tempeljna zlato posodo, katero so, podkupivši slugo Esopovega, v njegovo pertljago potisnili. Ko je Esop odšel v Fokis, poslali so za njim

dolžè ga svetokraje. Zastonj je branil Esop svojo nedolžnost, kajti ljudstvo je pripoznalo zatožbo za veljavno, ker se je v njegovej popotnini posoda zares našla. Sodniki so obsodili Esopa na smert, in bil je s skale v prepad prevrnen.

Tako nesrečno je končal ta duševni velikan, čegar basni so svetovno ocenjenje dosegle.

Mnogo Esopovih basni je izverstno poslovenil F. S. Metelko, toraj v njegovem prevodu eno podamo.

Lesica in ris.

Ko se nekdam ris in lesica zavoljo lepote med seboj prepirata, začne se ris hvaliti s svojo tako lepó pisano poltjo ali kožo, da jo sleheren z veseljem ogleduje. Lesica pa mu pravi: „Koliko lepši sem jaz, ker mi je taka lepota v glavi, kakoršna tebi na polti! Spoznaj popreje mojo glavo, potlej mi še le svojo vnanjo lepoto nasproti postavlja.“

Notrajna lepota je memo vnanje bliščobe veliko več vredna.

Zgodovinske in potopisne čertice.

(Spisuje L. Ferčnik.)

(Dalje.)

Po stenah v glori jetu najdeš napise skoraj da v vseh evropskih jezikih; nekteri so pesniški navdihnjeni, drugi umazani in nespodobni, resni in smešni, pametni in abotni. Neki Serb piše: „Sve lepo i krasno, al serdec opet prazno.“ — Cepec, kdo more kaj za to! Morebiti je pa le glava prazna? — Narodske svaje tudi v tem mirnem kotiču ne počivajo; posebno piko imajo na Židove, kolikor se da povzeti iz napisov, morebiti ne zastonj!

Nekemu pisaleu so občudovalni čuti skipeli v svinčnikov izklic: „Vsemogočni Bog, kak čudovita in krasna je tvoja stvaritev, — kako reven in neznamenat pa je nasproti človek!“

Druga rokã pa je spodej zapisala: „Temu ni tako: uči se le anatomije, in človek ne bo se ti zdeval tako reven in nevreden občudovanja; človek je najviša stvar, najmodrejša, najveličastnejša!“ Kdo od teh dvéh ima prav? Vsak nekaj, — nobeden popolnoma.

Nek poljski zdravnik iz Krakove je poljski opeval čuda božja v alpih, dolinah, gozdih, posebno pa v zdravnih vodah. — Dosti je tega; v téh napisih je malo zernja med obilnim smetjem. Prebiraje ove študije si mislim, po naših planinah drobnica in govedina onesnažuje pote in napravljene klopi; tú pa olikana in neolikana gospoda s svojimi čenčarijami!

Za duhovske potrebe skerbi Gaštinjčanom poseben kurat. Pred 200 leti še tú ni bilo stalnega duhovna; toplice so spadale pod duhovnijo v Hofgašteinu. Sedajni kurat je še le eno leto ondi. Cerkví ima pa dve, to je: staro farno cerkev, do ktere ima hoditi kakih 10 minut in novo, krasno cerkev

zidano po načertu Dunajskega stavitelja Schmidt-a z milodari visoke in najviše gospode; ta pa še ni posvečena. Nova cerkev je res kaj lepo delo iz rezanega kamna, enoladjina za tri oltarje; zdaj stoji še le veliki oltar s sliko svetih marternikov Primoža in Felicijana; mensa velikega oltarja je iz marmorja Lueškega. Stara cerkvica res nima več prostora za množeče se prebivalstvo.

Po južini jo pomerim na gornjo plan ali ravno za toplicami; kliče se Bökstajnska dolina in sega prav do znožja visokih planin. Dolga je pičlo uro, široka pa četrť ure; po umetno napeljani strugi teče rečica sredi travnikov z gosto travo; polja je že malo, malo. Videl sem, da tudi tukaj nosijo ljudje vse bremena v jerbasih na herbtu ali v krošnjah. V kotu ove ravnine na nizkem skalnatem hribcu stoji cerkvica, rotunda, in za hribcem duhovnija, z nekterimi večimi poslopji in gostilnico.

Gredé me je jesensko solnce še prav dobro grelo, zlasti ker je čez Turje pihal odjužnik; svojim lastnim očem pa nisem hotel verjeti, ko ugledam po zraku nekoliko lastavic preletovati, ki so imele morebiti na svojem preselovanji počitnik.

Duhovnija se je ustanovila l. 1766 za delavce v ondotnih rudnikih; to priča latinski grobni spominek v cerkvi z napisom: „Tù počiva Jernej Cehentmajer, prvi in celih osemnajst let vikar té duhovnije; zamerl 21. maja 1784. 51 let star.

Še druga spominska tablica pripoveda, da je mesca julija 1845 nek bavarski poročnik, Moric baron Gravenreuth na planini Bokhard po nesreči usmertil.

Na oboku pod kuplo je slikana na presno Marija pomočnica, nad oltarjem pa gerb nadškofa Žige in kronograf, ki naznanja, da je hišo božjo dal sezidati in božji službi posvetiti omenjeni vladika. V rudnikih so tukaj in dalej notre v Ravrisu prej močno in srečno kopali zlato rudo, sedajna vlada jih je dala zasebnikom, ker se ji stroški ne plačajo. Tudi nad vratmi rudarskih poslopij so se še ohranili gerbi nekdanjih posestnikov Solnograških nadškofov, Andreja grofa Dietrihstein 1751, Žige grofa Schrattenbach 1768, Hieronima grofa Colloredo 1782.

Še pol ure dalej grem po ozki dolini ob šumečem potoku in se vernem, ko vidim, da do znožja Mokropoljskih Turij ta večer več ne pridem. V ondotni gostilnici najdem prijazno družinjo, ondotnega vikarja, zdravnika in notarja iz Halajna z družino. V terdem mraku se vračam v toplice. Z veseljem sem med potom gledal lepo živino na paši. V logu za Böksteinom se jih je paslo nekaj čez 20 krav, v drugi ograji 35, vse čedne in težke. Videl sem delavca, ki je nosil na herbtu veliko torišče nakošene sernice, da ni šel prazen domú. V drugem tropu so stopali prešerni delavci in delavke nekako soldaški, vsak z žerlinom ali košem na herbtu; neki pritlični ženski se je sicer sila godila, vendar za tropom ni hotla zaostajati. Oves je bil še na polji ter v nizke 4—7' visoke stergače obložen.

(Dalje prihodnjic.)

Kratkočasnice.

(Nabral Lav. Gorénjec — Podgoričan.)

Ruski pisatelj Sumarokov je imel navado, da je jako večjemu in bistroumnemu kritiku Barkovu čital svoja slovstvena dela. Barkov pa ni kaj rad hvalil. O nekej priliki vendar Sumarokovu opomni: „Sumarokov je velik mož; Sumarokov je prvi Ruski pesnik!“ Sumarokovu je ta pohvala bila jako ugodna, zato Barkovu ponudi jako dobrega žganja. Ko je bil Barkov napil se rakije, opomni: „Nikolaj Aleksander Petrovič, okanil sem te! . . . Prvi Ruski pesnik sem jaz, drugi je Lomonosov, a ti si stoperv tretji!“ —

* * *

„Koliko bolnikov je nocoj umerlo?“ — povpraša zdravnik svoje bolnice služnika. „Gospod,“ — odgovori sluga, „nocoj jih je umerlo devet!“ — „Kako je to,“ začudi se zdravnik, „saj sem včeraj desetim zapisal lečila?“ „Devet jih je umerlo, gospod,“ — opomni sluga, „deseti ni hotel zaužiti vašega zdravila!“ —

* * *

„Torej gospod J. neče plačati Vam svojega dolga?“ — povpraša odvetnik nekega črevljarja, kateremu je zdaj pa zdaj pomogel o podobnih prilikah. — „Ni beliča mi neče dati,“ — odgovori krojač. — „A kaj Vam je dejal, ko ste mu pokazali svoj račun?“ — „Rekel mi je razserjen, naj idem k vragu . . .“ — „A kaj ste Vi učinili?“ — „Dejte, prišel sem k Vam!“ —

* * *

Znameniti Julij Cezar bi bil rad ugodno obutalo preskerbel svojeji vojski. Nanesli so mu torej dosta mnogoverstnega obutala, ali nobeno mu ni bilo po godu; naposled pak mu nekov črevljar prinese čizme — take, kakoršne nosevajo dan denes. Ko Julij Cezar zagleda to ugodno obutalo, vsklikne: „Isti valent!“ To obutalo je bilo dobro — in Rimci so mu rekali „istivali“, Nemeck pak je iz tega izraza skoval „stiefel“.

* * *

Nekov modroslovsk doktor je dokazaval tesnih stanov (sehnürbrust) korist, dejal je: „Le-ti tesni stani vse abotne ženske pogrezajo v grob, pametne pak puščajo na sveti (zato ker jih ne nosevajo), in te so zdrave in dobre gospodinje.“

* * *

Neki Žid je bil nekemu kmetu prodal konja, da bi oral mu polje. Po nekolikih dneh pa kmet opazi, da je konj slep, ter Žida pokliče k sodnji. Žid kmeta povpraša: „Zakaj ne moreš orati s konjem?“ — Kmet odgovori: „Rés je to, konj dobro orje, ali slep je.“ — Žid mu besedo preseka: „Človeče ti, ali si konja kupil, zato da bi novine čital ti?“ —

* * *

Neki kmet je bil svojega botra povabil na večerjo — in da bi mu popolnoma ustregel, reče svojej soprozi, naj speče dve piški. Ko je gospodinja mudila se s piškama, v tem je mož priredil mizo, a da bi baš nikakor ne mogel pritožiti se gost, odide nože nabrusit. Ko je mož brusil nože, dopekla je žena piški; ali da bi se preverila, ali ste piški pečeni — ali ne, odreže kos piške in pokusi. „Da, ta piška je dobro pečena, ali je pa tudi druga taka?“ — opomni in povpraša, pak odreže si druge piške kosec. „Da, tudi ta je dobra, ali je slastno meso to, še kosec odrežem!“ — opomni zopet — in rezala je in rezala, da je naposled obe piški razrezala in pojedla. Ko se je najedla, plaha stopi k botru in pošepče: „Za Bóga, boter, bežite, mož mi je razodel, da vam hoče odrezati obe uhi, le čujte, kako brusi nože.“ Boter se zbojí in pobegne. Ali stoperv je pobegnil iz hiše, kar gospodar pride v izbo in ženo povpraša: „Kde ste piški?“ — a gospodinja se berzo spomni in odgovori: „Boter je bil tù — in odnesel je obe piški!“ — Gospodar šine za botrom in začne klicati ga: boter se ozré in opazi, da ima gospodar nože v roki, ter jame še vspešnejše bežati. „Daj vsaj eno,“ — vikne gospodar. „Ne dadem ni enega,“ — krikne boter — in bežal je dalje.

* * *

„Le bedakom moje pesni niso po godu,“ — opomni o nekej priliki nek-ov ohol, samoljub polupesnik v velikej družbi. „Jaz Vas milujem,“ — opomni nekedo v družčini, „modri ljudje terdó in Vi sami znate: ta svet je, žalibože, skoro iz samih bedakov.“

* * *

Neki spahija je imel jako krasno hčer in dal jo je svojemu najhujšemu sovražniku, ki je bila priljubila se mu. „Kako pa je to,“ — začudi se mu o venčanji njegov star znanec, „samo to hčer imate, pa ste še to oddali svojemu sovražniku brezi vsakojakega ugovora?!“ — „Da, oddal sem mu jo, ali povedite mi resnico, ali poznate Vi mojo hčer natančno?“ — „Ne poznam je, to pa znam in vidim, da je jako pametna in krasna.“ — „Res je taka, a verhi tega je osorna in zla, pa sem jo dal svojemu najhujšemu sovražniku, zató da se mu, kar je prav, osvetim.“

Duhovske spremembe v Kerški škofiji.

Faro Hörzendorf je dobil ondotni provizor č. g. Thalhammer Dom. Za provizorje so prestavljeni č. g. : Šavbach Jan. iz Belaka v Klanče; Šercer Ant. iz Černe v Žitaroves; Einspieler A. iz Grabštanja v bližnji Št. Peter in Leskovec Franc iz Laboda v Št. Lorenc na Gori. Pastirsko službo nastopijo kot kaplani č. g. : Formas Franc v Labodu; Heiser Jan. v Lipi nad Sachsenburgom; Sladeček Karol v Etendorfu in Volavčnik Jan. v Doberlivesi. Č. g. Pirš Matevž, fajmošter v Št. Lorencu na gori, šel je proste volje v stalni pokoj.

Listnica.

Č. g. L. G. v A. Pošiljatve nas jako razveselile. Serčna hvala! Čestitamo!

Izdajatelj in odgovorni vrednik: J. Golé. — Tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu.